

Слухай Лілія Юрїївна

студентка 4 курсу Інституту кримінальної юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»

МОЖЛИВІ РИЗИКИ ПРИ РЕОРГАНІЗАЦІЇ ВИПРАВНИХ КОЛОНІЙ В УКРАЇНІ

Внаслідок законодавчих змін, в установах відбування покарання останніми роками число засуджених зменшується, однак, кількість самих установ залишається сталою. У зв'язку з цим виникає багато запитань щодо утримання місць позбавлення волі, долі самих засуджених та інших можливих ризиків.

За ініціативою Міністерства юстиції України у 2016 році проведена реформа пенітенціарної системи України, однак, через недостатнє опрацювання механізму її реалізації допущені значні помилки. Так, із виділених Мін'юстом у 2016 році – I кварталі 2017 року на забезпечення функцій у сфері виконання кримінальних покарань та пробації 4,2 млрд грн. лише незначна частина – 1,6 % (66 млн. грн) – використана на розвиток Державної кримінально-виконавчої служби України (придбання обладнання, капітальний ремонт, будівництво та реконструкцію приміщень тощо). За таких обставин, більшість проблем у сфері виконання кримінальних покарань не розв'язана [2].

Тому зрозумілим є рішення Кабінету Міністрів України консервувати значну кількість установ виконання покарання. Завдяки цьому вбачається можливим й оптимізувати діяльність центральних органів виконавчої влади системи юстиції. Порядок оптимізації діяльності слідчих ізоляторів, установ виконання покарань та підприємств установ виконання покарань, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 07.06.2017 №396, визначає, що оптимізація діяльності слідчих ізоляторів, установ виконання покарань та підприємств установ виконання покарань здійснюється шляхом їх консервації (розконсервації), ліквідації, а також зміни виду установи виконання покарань. Консервація слідчих ізоляторів, установ виконання покарань та підприємств установ виконання покарань проводиться шляхом здійснення комплексу заходів, спрямованих на довгострокове зберігання основних фондів вказаних закладів [1]. Однак, питання як забезпечити зберігання, якщо фінансування таких установ з Державного бюджету повністю припиняється, та кого визначити відповідальним за можливе знищення цих основних фондів, залишається відкритим.

Оскільки фактично консервують установи, які є затратними для держави, а також ті, де кількість ув'язнених є в рази меншою від передбаченої, більшість закладів, які консервуються, залишають за

собою фінансові борги. Відносно позитивним є варіант, якщо виправна колонія знаходиться дійсно віддалено від жилих територій та її комунальне забезпечення не пов'язане з наданням таких послуг звичайним громадянам. Але бувають ситуації прямо протилежні. Так, територія державної установи «Березанська виправна колонія (№ 95)» знаходиться на відстані приблизно 500 м від міських багатоповерхових будинків, а її комунальне забезпечення здійснювалося разом з прилеглою територією міста. В грудні 2017 року Березанську виправну колонію №95 законсервовано [3], із залишенням боргу понад 3 млн грн. за використанні енергоресурси (газ, світло, вода). Ускладнюється ситуація тим, що об'єкти постачання комунальних послуг знаходяться саме на території та є власністю колонії, у зв'язку з чим, борг тільки збільшується, адже у людей немає реальної можливості спалити кошти підприємству, що не функціонує.

Таким чином, вирішенням вказаної проблеми можливе передання державної установи в комунальну власність. В такому випадку, міська рада зможе виплатити борг, а головне – громадяни зможуть користуватися ресурсами не на усній домовленості, як це відбувається нині.

Окрім цього, можливі виникнення проблем у зв'язку з адаптацією ув'язненого до нового місця відбування покарання, його комунікацією з оточенням. Крім того, відбувається застій великої промислової території, яка відноситься до установ, що консервуються, тобто заводи, промислові цехи, на яких працювали ув'язнені, залишаються без працівників, тому і без об'єктів виробництва, внаслідок чого відбувається занепад таких підприємств, в населених пунктах зменшується кількість робочих місць тощо.

Враховуючи вищевказане, наслідками оптимізації слідчих ізоляторів, установ виконання покарань та підприємств установ виконання покарань буде не лише економія державних коштів та зменшення частки амортизаційних відрахувань у собівартості продукції, що виробляється на підприємствах установ виконання покарань, а й можливість виникнення проблем економічного, соціального та психологічного характеру. Тому законодавцю слід передбачити можливі ризики, врахувати їх та попередити. Це можливо досягти шляхом встановлення достатнього фінансування для збереження основних фондів підприємств та установ з Державного бюджету, або ж залученням органів місцевого самоврядування чи приватних підприємств населеного пункту, в якому знаходиться організація, до вирішення питань, що виникають в окремих установах виконання покарання.

Список використаних джерел

1. Про порядок оптимізації діяльності слідчих ізоляторів, установ виконання покарання та підприємств установ виконання покарання: постанова Кабінету

- ту Міністрів України від 07.06.2017 №396. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/396-2017-%D0%BF>
2. Про результати аудиту ефективності виконання Міністерством юстиції України бюджетних коштів, виділених на забезпечення функцій у сфері виконання кримінальних покарань та пробачії: рішення Рахункової палати України від 27.06.2017 №13-3. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.acrada.gov.ua/doccatalog/document/16752487/R_RP_13-3_2017.pdf?subportal=main
 3. Про оптимізацію установ виконання покарань: наказ Міністерства юстиції України від 13.09.2017 № 2865/5. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kvs.gov.ua/peniten/control/kyiv/uk/publish/printable_article/86259

Ключові слова: реорганізація виправних колоній, ризики, оптимізація діяльності установ виконання покарання, наслідки оптимізації.

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Черкасов С. В.

**Слюсарчук Діана Дмитрівна,
Милимука Людмила Романівна**

студентки 4 курсу факультету адвокатури
Національного університету «Одеська юридична академія»

КРИМІНОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ МАРГІНАЛЬНОСТІ

Маргіналіність як поняття та основні його визначення, незважаючи на високий прояв у суспільстві, все-таки залишається досить непомітним у роботах науковців. Процес маргіналізації сучасного суспільства наразі є потужним фактором злочинності. Маргінальний стан окремих груп населення є підґрунтям для втягнення їх у злочинну активність.

Одне з перших кримінологічних досліджень маргінальності здійснив бельгійський вчений Адольф Прінс у кінці ХХ століття. Наприклад, криміногенним виявився масовий вихід селян із сіл в міста, де злидні (Прінс зазначив, що бюджет робочого великого міста нижче бюджету тюремного працівника) усуває страх перед в'язницею і штовхає знедолених на злочини. Варто зазначити, що дане явище пов'язане з урбанізацією, тобто пришвидшеним зростанням значення міст в розвитку суспільства, яке супроводжується розвитком міських поселень. У зв'язку з чим виникли люмпени: декласовані, соціально деморалізовані, злиднені верстви населення, які, як правило, живуть на випадкові доходи. Як аргумент він наводить цікавий фрагмент з книги Адама Сміта «Про багатство народів»: «Поки людина, що належить до нижчого суспільного прошарку, живе в селі, за ним можна спостерігати, і сам він повинен стежити за собою. Йому